

Blij en beetje trots op resultaat

Onlangs viel het eindverslag van het project Sociale Vernieuwing in de brievenbussen. Het projectbureau sluit in april haar deuren en 28 mei volgt de slotmanifestatie Opzoomerdag. Steiger vroeg Ella ter Kuile, fractievoorzitter van de VVD en kenner van de Rotterdamse wijken, de balans op te maken.

De balans op maken klinkt zo deftig. Ik vroeg me eerst maar eens af: Wat voel je nu? En dan merk ik dat het me een beetje benauwt. Er moet nog zoveel gebeuren. Zullen Rotterdammers kunnen doorzetten? Er is ontzettend veel in beweging gebracht. In het verslag De Inzet Gevolgd, nr. 3, worden 100 belangwekkende elementen van sociale vernieuwing opgesomd. Ze zijn zeer verschillend van aard. Ze gaan over convenanten, over kinderen, over werk, over mensen als Ans Parel in de wijken, over contacten en nog veel meer. En gelukkig ook over principes en hoe we kunnen blijven denken en discussiëren over sociale vernieuwing. Ook zijn op honderden plekken in Rotterdam mensen actief geworden. In totaal waarschijnlijk 44.500 mensen.

Jarenlang heb ik bij iedere gelegenheid in de gemeenteraad de raadsleden bericht over al die bewoners, die bezorgd waren over de ouderen in hun wijk, over het onderwijs in hun wijk, over de werkgelegenheid, enzovoort....Ik heb verteld dat ik steeds weer ervaarde hoe bereid de mensen waren daar ook iets aan te doen. Bovendien bedachten de mensen ter plekke dingen, die wij op de Coolsingel van zijn leven nooit zouden kunnen bedenken. Ik heb er steeds voor gepleit: organiseer de zaken op wijkniveau op een manier dat deze mensen de ruimte krijgen om hun ideeën uit te voeren. En ziet: dankzij het project sociale vernieuwing is hiermee een begin gemaakt. Ik ben blij en ook een beetje trots dat er zoveel is gebeurd.

Waarom lukt de sociale vernieuwing in Rotterdam zoveel beter dan overal elders?, werd mij eens in een interview gevraagd. Ik heb toen geantwoord: omdat de Rotterdammers zijn zoals ze zijn, omdat we een voortreffelijke projectleider met een voortreffelijk team hebben en omdat we een wethouder hebben, die het lef heeft zijn projectleider zijn gang te laten gaan, maar die wel altijd klaar stond als er paniek was.

Keuzen kunnen maken

Als goed V.V.D.er heb ik altijd veel vertrouwen in de verborgen schatten binnen in ieder mens. Ik geloof echt, als ik de ont-

wikkeling van de Rotterdamse bevolking vanaf het einde van de tweede wereldoorlog tot op heden in ogenschouw neem dat de mensen zich enorm ontwikkeld hebben. Stadsvernieuwing heeft daar een rol bij gespeeld, ondernemingsraden, medezeggenschapsraden en zeker ook de betere onderwijskansen: allemaal mogelijkheden voor mensen om te ervaren wat ze kunnen. Ik geloof dat we in een tijdperk zijn aangeland, waarin we de goede kanten van het individualisme te voorschijn zien komen. Mensen hoeft niet meer door de overheid te worden opgelegd dat ze solidair moeten zijn. Ze kiezen er zelf voor en ze kiezen met wie ze solidair willen zijn en dan komt solidariteit, volgens mij, in een ander daglicht te staan.

Terug naar sociale vernieuwing en de balans opmaken. Gedurende deze vier jaar hebben veel mensen een kans gekregen keuzes te maken en die keuzes in te vullen. En hier komt een van de redenen waarom het me een beetje benauwt dat het project sociale vernieuwing stopt. Keuzes maken is moeilijk: er is volharding en stimulering nodig om het vol te houden. Ik zie zelf twee kanten aan het probleem.

Verantwoordelijkheden

De ene kant is een politieke kant: de herijking van verantwoordelijkheden. Gerard de Kleijn schrijft dat sociale vernieuwing niet is gericht op de verhoging van de opkomst bij verkiezingen. Sociale vernieuwing is geen partij-politieke aangelegenheid. Hij concludeert: Er wordt het meest geopzoomerd in wijken waar de opkomst het laagst is. Vele opzoomeraars hebben het geloof in de politiek verloren, maar geloven, nog net wel, als overlevingsstrategie, in zichzelf, in hun burens en in de waarde van zelfredzaamheid en verantwoordelijkheid.

Hij heeft daarin gelijk, maar als fanatiek gemeenteraadslid zie ik toch graag met de toename van het individualisme ook een toename van de interesse in het openbaar bestuur.

Ik vraag me dan ook af of niet wellicht enige belangstelling voor en vervolgens enig vertrouwen in de politiek kan worden opgebouwd, wanneer er meer beslissingsruimte en meer verantwoordelijkheid

wordt toegekend aan het niveau waar de zaken spelen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het Wijk Overleg Beheer.

De commissie Idenburg noemde de herijking van verantwoordelijkheden de sleutel tot sociale vernieuwing. Ik pleit er voor deze sleutel beter te gebruiken: het slot is nog lang niet ver genoeg open. Ik heb voorgesteld, daarin gesteund door de gemeenteraad, om de mogelijkheden te laten onderzoeken die het sluiten van convenanten biedt om het zelfsturend vermogen van de samenleving te bevorderen. Te allen tijde moet natuurlijk, vanwege de inbreng van het gemeentebestuur, de openbaarheid van de convenanten, maar ook van de medeondertekenaars worden gewaarborgd. Over openbaarheid van bijvoorbeeld bewonersorganisaties heb ik het al vaker gehad.

Ik vind dus dat in de komende raadsperiode de herijking van verantwoordelijkheden verder moet worden ingevuld. Aan de lezers van Steiger de vraag of hier niet een schone taak voor het opbouwwerk ligt!

Stimuleren

De andere kant van het keuzes kunnen maken is de menselijke kant. De onderzoeker Kees Fortuin laat zien hoe het project Gezonde Stad in Feijenoord zich richt op mensen die nog niet voor gezondheid kiezen en hoe het project mensen stimuleert om hun eigen keuze te maken. Dan blijkt dat mensen voor gezondheid kiezen die dat anders niet zouden doen. Ik vind dat dergelijke projecten in de komende raadsperiode navolging verdienen. Zal dat lukken zonder de stimulerende kracht van het project sociale vernieuwing?

Keuzes kunnen en willen maken hoort bij het individualisme zoals dat langzamerhand bij veel Rotterdammers is ontwikkeld. In de komende periode zullen we er echter ook op moeten letten dat er in Rotterdam veel mensen wonen, die gehecht zijn aan hun eigen groepscultuur. Ook deze mensen zullen betrokken moeten worden wil er sprake kunnen zijn van een herijking van verantwoordelijkheid.

Ik heb tijdens een 'op de koffie bezoek' van de commissie sociale vernieuwing aan Bloemhof ervaren hoe men in Bloemhof een zeer kritieke situatie heeft kunnen

• Ella ter Kuile

doorbreken door met de autochtonen gesprekken aan te gaan en door de migranten via hun organisaties te benaderen. Het interessante is dat Conrad Bons in zijn onderzoek 'Allochtonen en Wijkbeheer in Rotterdam' concludeert: 'bevordering van de participatie van allochtonen in het wijkbeheer vereist overbrugging van de kloof tussen het geïndividualiseerde karakter van de Nederlandse samenleving en het op eigen kring gerichte leefpatroon van de allochtonen'. De resultaten van het onderzoek van Conrad Bons moeten we benutten.

Omkering

Sociale vernieuwing blijft een uitdaging. Een uitdaging om iedere keer weer die Copernicaanse wending in je denken tot stand te brengen. Johan Janssens is daarmee in Oud Mathenesse begonnen: 'de Omkering' was een van de eerste projecten in het kader van sociale vernieuwing. Dankzij Ton Huiskens zijn projecten als 'Eye-Eye' en 'Kenniet bestaat niet' door de Rotterdammers opgepakt.

Denkend over de Copernicaanse wending zien we opeens hoe goed het is dat het project stopt: de projectgroep Sociale Vernieuwing valt terug in het oude degelijke patriarchale denken wanneer ze voorstelt dat ieder van de 265 (deel)raadsleden een spot (goed nederlands voor werkplek) sociale vernieuwing zal adopteren en dan zelfs als beschermvrouwe of -heer gaan fungeren. Mijn vraag aan De Kleijn luidt: waarom adopteren de spots de (deel)raadsleden niet? Het lijkt mij een uitdaging geadopteerd te worden.

Conclusie

We zijn indertijd de sociale vernieuwing begonnen vanuit optimisme en vanuit bezorgdheid. Optimisme vanuit het geloof in de creativiteit en de wil van de Rotterdammers om zich in te zetten. Bezorgdheid omdat niet iedereen kon meedoen aan de economische vernieuwing. Inmiddels is mijn optimisme toegenomen, maar helaas mijn bezorgdheid ook. Ik meen te kunnen constateren dat de tegenstellingen toenemen. De tegenstelling tus-

sen de mensen, die Rotterdam niet bij de vuilnisbakken willen laten staan en anderen met minder goede bedoelingen. Het wapenbezit neemt hand over hand toe, jeugdbendes terroriseren nog steeds bepaalde buurten van Rotterdam en de werkloosheid knaagt steeds meer aan het gevoel van eigenwaarde van te veel Rotterdammers. De toename van fascistische partijen als de C.P. de C.D. is verontrustend. Nu het project Sociale Vernieuwing stopt komt de verantwoordelijkheid bij veel anderen te liggen. Via Steiger richt ik me tot de opbouwwerkers zich te blijven inzetten. Van mijn kant beloof ik de komende raadsperiode eveneens mijn best te blijven doen voor die zaken, die onverminderd moeten worden voortgezet en voor nieuwe uitdagingen opdat Rotterdam uiteindelijk een stad wordt waarin alle Rotterdammers in vrijheid, zelfstandigheid en harmonie kunnen leven.

Ella ter Kuile